

บทคัดย่อ

สำนักประสานงานเครือข่ายวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ภาคเหนือตอนบน สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย ได้ดำเนินงานตามแนวคิดที่ได้เสนอกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย โดยเป็นศูนย์ประสานงานเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการศึกษา และเครือข่ายนักวิจัย รวมถึงศูนย์ข้อมูลสำหรับมหาวิทยาลัยรับใช้สังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งการดำเนินงานของเครือข่ายวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ภาคเหนือตอนบน สนับสนุนยุทธศาสตร์ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้แก่ การสร้างความเสมอภาคเท่าเทียมกันทางสังคม (Inclusive growth) และความเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green growth) เป็นพื้นฐาน วัตถุประสงค์ของเครือข่ายวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ภาคเหนือตอนบน ในระยะที่ผ่านมา มุ่งเน้น 1) สร้างเครือข่ายนักวิจัย ภาควิชาการ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในพื้นที่ เพื่อดำเนินงานวิจัยในการแก้ไขปัญหาของพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งเน้นประเด็นการจัดการทรัพยากร (น้ำ ที่ดิน ป่า) การจัดการท่องเที่ยวบนฐานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมของชุมชน และการสร้างภูมิคุ้มกันการบุกรุกทำลายป่าไม้เพื่อทำการเกษตรแบบพืชเชิงเดี่ยว 2) ส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์กับพื้นที่ 3) เพิ่มขีดความสามารถของนักวิจัย สถาบันการศึกษา โดยการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายสถาบันการศึกษาในเขตภาคเหนือในการที่จะพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ที่มุ่งเน้นการทำการวิจัยแบบ ABC ที่สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยรับใช้สังคม

การดำเนินงานของเครือข่ายวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ภาคเหนือตอนบน ในระยะที่ผ่านมา จนถึงปัจจุบัน พบว่าการพัฒนาประเทศในระดับพื้นที่นั้น การวิเคราะห์โจทย์วิจัยให้ตรงประเด็นของแต่ละพื้นที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง การแก้ไขปัญหาควรที่จะแก้ทั้งระบบ ทั้งนี้โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์เชิงระบบ (system analysis) การแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่อาจไม่จำเป็นต้องทำงานวิจัยเป็นหลักเสมอไป แต่สามารถนำผลงานวิจัยจากหลากหลายสาขาวิชามาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาของพื้นที่อย่างรวดเร็ว นอกจากนั้น การบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ จำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะนำผลการวิจัยเพื่อไปพัฒนาพื้นที่ได้อย่างเห็นผลและยั่งยืน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นหน่วยงานสนับสนุนทุนวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้ นโยบาย นวัตกรรม และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นของประเทศ ที่มีศักยภาพในการที่จะผลักดันการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม

สำนักประสานงานเครือข่ายวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ภาคเหนือตอนบน ได้ดำเนินการประสานและบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน เพื่อที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์กับพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันมีผลงานวิจัยที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในด้านสาธารณะ ได้แก่ โครงการ “การพัฒนาฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการจัดทำแผนชุมชนสำหรับการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดน่าน” และโครงการ “การพัฒนาพลังงานทดแทนอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืนของหมู่บ้านตามโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนตามแนวทางพระราชทาน จังหวัดแม่ฮ่องสอน” ในด้านชุมชนและพื้นที่ ได้แก่ โครงการ “การสืบค้นและวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อการเกิดและการคลี่คลายความขัดแย้งแนวความคิดของลัทธิการเมือง เพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์และวางแผนการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของจังหวัดน่าน” และโครงการ “การถ่ายทอดองค์ความรู้ทางทรัพยากรด้านสถาปัตยกรรมและวัฒนธรรมเมืองน่านผ่านการศึกษาพัฒนาการของเมืองและกิจกรรมทางวัฒนธรรม”

Abstract

The mission of Area-based Collaborative Research Program Upper Northern Region (ABC-UN) has followed the commitment under the contact of Thailand Research Fund in which to create linkage between academic institution, researcher network and Area-based research and socially-engaged scholarship Data Center Chiang Mai university. Moreover Area-based Collaborative Research Program Upper Northern Region also supported Thailand Research Fund strategies i.e. inclusive growth and green growth. The objective of ABC-UN in this period were to 1) develop researcher network both academic, private sector and local communities in order to solve problem of the target area emphasizing on natural resource management (water, land and forest), historical and cultural tourism management, immunity development for local community in order to protect forest deforestation due to monocropping practice. 2) support the application of research finding in the appropriate area 3) enhance research capability to researcher and academic institutions by developing collaboration among research institutions in the northern region and equipped young researcher with area base collaborative research concept that related to University Social Responsibility (USR) strategy.

Running Area-based Collaborative Research Program Upper Northern Region project for many of years, it was found that in order to solve problem or develop particular area in the country, it is necessary to define the right problem of each area as well as using system analysis to solve the whole system. Moreover, to solve problem of some particular area it is not always necessary to start working on research project but can use apply research finding of many fields to reduce problem quickly. It is also the must to collaborate government sector, private sector and stakeholder to work together using appropriate research finding for sustainability area development. Thailand Research Fund is an organization supporting research and development, create knowledge, policy, innovation and strengthen community. Thus, Thailand Research Fund has strong potential to solve problem and development of community in the country.

Area-based Collaborative Research Program Upper Northern Region has collaborated among institutions in order to apply research finding in the target area. At present research finding were apply to the area under public sector. This project are “Development of Land Use Database for Community Planning Aiming at Forest Resource Conservation and Restoration, Nan Province” and “Collaborative Research on Development of Sustainable Alternative Energy for Home Land Security of Villages

along Thai-Myanmar Border Following His Majesty The King's Initiative, Mae Hong Son Province". The "Exploring and Analysis of Social Factors Resulting the Initiation and Unwinding the Political Doctrine Conflict for Preserving and Planning of Historical Tourism in Nan Province" and "Bridging Knowledge of Architectural and Cultural Resources in Nan City through Urban Transformation Study and Cultural Activities" are apply it research finding under community and area sector.